

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Statsråden

Helse- og omsorgskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref
2025/399

Vår ref
25/544-

Dato
13. februar 2025

**Dokument 8:72 S (2024-2025) Representantforslag fra
stortingsrepresentantene Bård Hoksrud, Sylvi Listhaug, Morten Wold og
Morten Stordalen om strengere språkkrav for helsepersonell**

Jeg viser til brev datert 7. februar 2025 fra Helse- og omsorgskomiteen, som ber om min uttalelse til representantforslag 72 S fra stortingsrepresentantene Bård Hoksrud, Sylvi Listhaug, Morten Wold og Morten Stordalen. Forslagene er som følger:

1. Stortinget ber regjeringen kartlegge språkferdighetene til ansatte i spesialist- og primærhelsetjenesten og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.
2. Stortinget ber regjeringen tilby norskopplæring til ansatte i spesialist- og primærhelsetjenesten som etter en kartlegging viser seg å ha for svake norskkunnskaper, og stille krav i etterkant av norskopplæringen om at norsktest må være bestått for å ha en stilling med pasientkontakt.
3. Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige lovendringer for å innføre krav om å ha bestått norsktest på minimum B1-nivå for å ha pasientkontakt i helsevesenet og å ha bestått norsktest på B2-nivå for stillinger som krever høyere utdanning.

Jeg er enig med representantene i at gode norskkunnskaper er avgjørende for at ansatte skal klare å kommunisere både muntlig og skriftlig med pasienter, pårørende og annet helsepersonell. Samtidig mener jeg at dagens lover og forskrifter er tilstrekkelige.

Krav til forsvarlighet og språkkunnskaper

Ansvar for at helse- og omsorgspersonellet har tilfredsstillende norskkunnskaper, er pålagt arbeidsgiver og det enkelte helsepersonellet gjennom krav om forsvarlighet i lovverket. Det

stilles krav til arbeidsgivere om at helse- og omsorgstjenester som tilbys eller ytes skal være forsvarlige, i henholdsvis spesialisthelsetjenesteloven § 2-2 og helse- og omsorgstjenesteloven § 4-1. I tillegg stiller helsepersonelloven § 4 krav til helsepersonellet om faglig forsvarlighet, som blant annet betyr at helsepersonellet skal ha de språkkunnskapene som arbeidsoppgavene krever.

Det er også forskriftsfestet at helsepersonell med yrkeskvalifikasjoner fra EU/EØS som skal arbeide i Norge, skal ha de språkkunnskapene som er nødvendige for en forsvarlig yrkesutøvelse, og at arbeidsgiveren og helsepersonellet skal påse at språkkunnskapene er tilstrekkelige (forskrift om helsepersonell fra EØS-land og Sveits § 24).

Som representantene omtaler i sitt forslag, er det i dag et forskriftsfestet krav om språkkunnskaper for å oppnå autorisasjon for søkere med helsefaglig utdanning fra land utenfor EU/EØS, i forskrift om tilleggskrav for autorisasjon for helsepersonell med yrkeskvalifikasjoner fra land utenfor EØS og Sveits. Dette kravet gjelder altså innvilgelse av autorisasjon, og ikke ansettelse. Arbeidsgiver har uansett et ansvar for å påse at personellet har gode nok språkferdigheter for den aktuelle stillingen.

Det er viktig at arbeidsgivere gjør en grundig jobb ved ansettelse av personell i helse- og omsorgstjenestene. For å støtte arbeidsgiverne i dette arbeidet, har Helsedirektoratet utarbeidet en nasjonal veileder om ansettelse av helsepersonell. Veilederen viser til at arbeidsgiver har plikt til å påse at språkferdighetene er på et nivå som sikrer forsvarlig pasientbehandling ved ansettelse av personell, og direktoratet anbefaler at helsepersonellets språknivå vurderes under et intervju. Helsedirektoratet anbefaler også at det er tilsvarende krav til helsepersonell som allerede er ansatt. Direktoratet anbefaler at personell som ansettes i norsk helsevesen, bør kunne dokumentere norsk på B2-nivå, både skriftlig og muntlig.

Kommentarer til de konkrete forslagene

Å kartlegge språkferdighetene til ansatte i spesialisthelsetjenesten og de kommunale helse- og omsorgstjenestene, vil være en svært ressurskrevende oppgave, på flere nivåer. Jeg mener at det ikke vil være hensiktsmessig at regjeringen setter i gang et nasjonalt arbeid for å kartlegge språkferdigheter.

Min skepsis til den foreslåtte kartleggingen henger også sammen med at jeg mener at det ikke bør stilles generelle krav om norsktest. Igjen vil jeg påpeke at arbeidsgivere i helse- og omsorgstjenestene må vurdere hva som er nødvendige språkkvalifikasjoner for å kunne ivareta ulike arbeidsoppgaver på sin arbeidsplass. Det finnes ulike former for norskopplæring og -tester. Disse kan være nyttige verktøy for å tilegne seg og forbedre norskkunnskaper for helsepersonell. Arbeidsgivere bør legge til rette for det der det er behov.

Kompetanseutvikling i helse- og omsorgstjenestene er viktig for meg, og det omfatter også språklig kompetanse der det er relevant. Jeg mener likevel at norskopplæring og testing ikke bør pålegges personell og arbeidsgivere på generelt grunnlag.

Representantene foreslår også at regjeringen fremmer lovendringer om språkkrav. Lovfestede språkkrav vil kunne redusere arbeidsgivers mulighet til å vurdere hvilke norskerdigheter som er nødvendig i ulike stillinger, og det vil kunne svekke arbeidsgivers ansvar for å sørge for forsvarlige helse- og omsorgstjenester. Jeg viser igjen til forsvarlighetskravene som stilles i dagens lovverk.

Med hilsen

Jan Christian Vestre